

ভৌতিক ভূগোলৰ গুৰুত্ব

(Importance of Physical Geography)

ভূমিকা

ভৌতিক ভূগোল হৈছে ভূগোলৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ শাখা যিয়ে পৃথিৱীৰ প্ৰাকৃতিক উপাদান, ভৌতিক বৈশিষ্ট্য আৰু প্ৰাকৃতিক প্ৰক্ৰিয়াসমূহৰ অধ্যয়ন কৰে। ইয়াৰ অন্তৰ্গত ভূমিৰূপ, জলবায়ু, বায়ুমণ্ডল, নদ-নদী, মহাসাগৰ, মাটি, উদ্ভিদ আদি বিষয় অধ্যয়ন কৰা হয়।

মানৱ জীৱন আৰু পৰিৱেশক সঠিকভাৱে বুজিবলৈ ভৌতিক ভূগোলৰ অধ্যয়ন অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ।

ভৌতিক ভূগোলৰ গুৰুত্ব

১. প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশ বুজিবলৈ সহায় কৰে

ভৌতিক ভূগোলে পৃথিৱীৰ বিভিন্ন প্ৰাকৃতিক উপাদানৰ বিষয়ে জ্ঞান দিয়ে, যেনে—

- ভূমিৰূপ
- জলবায়ু
- বায়ুমণ্ডল
- নদ-নদী
- মহাসাগৰ
- মাটি
- প্ৰাকৃতিক উদ্ভিদ

ইয়াৰ দ্বাৰা আমি পৃথিৱীৰ প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশৰ গঠন আৰু কাৰ্যপদ্ধতি বুজিব পাৰোঁ।

২. পৃথিৱীৰ ভৌতিক প্ৰক্ৰিয়াসমূহ বুজিবলৈ সহায় কৰে

ভৌতিক ভূগোলে পৃথিৱীত সংঘটিত বিভিন্ন প্ৰাকৃতিক প্ৰক্ৰিয়াৰ অধ্যয়ন কৰে, যেনে—

- ফলক বিবৰ্তন (Plate Tectonics)
- ভূমিকম্প
- আগ্নেয়গিৰিৰ উদ্গীৰণ
- বিচূৰ্ণীভৱন
- ক্ষয়
- পৰিবহন
- অৱক্ষেপণ

এই প্ৰক্ৰিয়াসমূহৰ ফলত পৃথিৱীৰ পৃষ্ঠভাগৰ পৰিৱৰ্তন কেনেকৈ হয়, সেই বিষয়ে ভৌতিক ভূগোলে ব্যাখ্যা কৰে।

৩. মানুহ আৰু প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশৰ সম্পৰ্ক বুজিবলৈ সহায় কৰে

মানুহৰ জীৱন আৰু কাৰ্যকলাপ প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশৰ দ্বাৰা যথেষ্ট প্ৰভাৱিত হয়।

বিশেষকৈ—

- জলবায়ু
- ভূমিৰূপ
- মাটি
- পানী
- প্ৰাকৃতিক সম্পদ

আদিয়ে মানুহৰ বসতি, কৃষি, জীৱিকা, পৰিবহণ আৰু অন্যান্য অৰ্থনৈতিক কাৰ্যকলাপত প্ৰভাৱ পেলায়।

সেয়েহে, ভৌতিক ভূগোল মানৱ আৰু পৰিৱেশৰ মাজৰ সম্পৰ্ক বুজিবলৈ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভিত্তি।

৪. কৃষিৰ উন্নয়ন আৰু পৰিকল্পনাত সহায় কৰে

কৃষি মূলতঃ প্ৰাকৃতিক পৰিস্থিতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। ভৌতিক ভূগোলৰ জ্ঞানৰ জৰিয়তে—

- মাটিৰ প্ৰকাৰ
- বৰষুণৰ পৰিমাণ
- তাপমাত্ৰা
- পানীৰ উপলব্ধতা
- ভূমিৰূপ

আদি বিষয় বুজিব পাৰি।

ইয়াৰ ফলত কোনো অঞ্চলত কোনখন শস্য উপযোগী আৰু কেনেধৰণৰ কৃষি পদ্ধতি গ্ৰহণ কৰিব লাগে, সেই বিষয়ে সিদ্ধান্ত লোৱাত সহায় হয়।

৫. প্ৰাকৃতিক সম্পদৰ সঠিক ব্যৱহাৰ আৰু সংৰক্ষণত সহায় কৰে

ভৌতিক ভূগোলে বিভিন্ন প্ৰাকৃতিক সম্পদৰ—

- অৱস্থান
- বিতৰণ
- প্ৰাপ্যতা

আদিৰ বিষয়ে জ্ঞান দিয়ে।

উদাহৰণস্বৰূপে—

- পানী
- মাটি
- বনসম্পদ
- খনিজ সম্পদ
- সামুদ্রিক সম্পদ

এই সম্পদসমূহৰ সঠিক ব্যৱহাৰ, ব্যৱস্থাপনা আৰু সংৰক্ষণৰ বাবে ভৌতিক ভূগোলৰ জ্ঞান অত্যন্ত প্ৰয়োজনীয়।

৬. প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ বুজিবলৈ আৰু ক্ষতি হ্ৰাস কৰিবলৈ সহায় কৰে

ভৌতিক ভূগোলৰ জৰিয়তে বিভিন্ন প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগৰ—

- কাৰণ
- প্ৰকৃতি
- প্ৰভাৱ
- প্ৰৱণ অঞ্চল

আদি বুজিব পাৰি।

ইয়াৰ অন্তৰ্গত—

- ভূমিকম্প
- আগ্নেয়গিৰিৰ উদ্দীৰণ
- বানপানী
- ঘূৰ্ণীবতাহ

- ভূমিস্থলন
- খৰাং

আদি দুৰ্যোগ।

এই জ্ঞানৰ সহায়ত দুৰ্যোগৰ প্ৰস্তুতি, বিপদ হ্ৰাস আৰু ক্ষয়ক্ষতি নিয়ন্ত্ৰণ কৰাত সহায় হয়।

৭. পৰিৱেশ সংৰক্ষণত সহায় কৰে

মানৱীয় কাৰ্যকলাপৰ ফলত বিভিন্ন পৰিৱেশগত সমস্যা সৃষ্টি হৈছে, যেনে—

- বন ধ্বংস
- মাটিৰ ক্ষয়
- পানী প্ৰদূষণ
- বায়ু প্ৰদূষণ
- ভূমিৰ অৱক্ষয়
- জলবায়ু পৰিৱৰ্তন

ভৌতিক ভূগোলে এই সমস্যাসমূহৰ প্ৰাকৃতিক দিশ বুজিবলৈ সহায় কৰে আৰু পৰিৱেশ সংৰক্ষণৰ উপযুক্ত ব্যৱস্থা গ্ৰহণত সহায় কৰে।

৮. আঞ্চলিক আৰু উন্নয়ন পৰিকল্পনাত সহায় কৰে

কোনো অঞ্চলৰ উন্নয়ন পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰাৰ আগতে সেই অঞ্চলৰ ভৌতিক পৰিস্থিতি জনাটো প্ৰয়োজনীয়।

ভৌতিক ভূগোলৰ জ্ঞান ব্যৱহাৰ কৰা হয়—

- বসতি স্থাপনৰ স্থান নিৰ্বাচনত
- ভূমি ব্যৱহাৰ পৰিকল্পনাত
- কৃষি পৰিকল্পনাত
- পথ আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থাৰ নিৰ্মাণত
- বান্ধ আৰু জলসম্পদ উন্নয়নত
- নগৰ পৰিকল্পনাত

সেয়েহে, সঠিক আৰু বিজ্ঞানসন্মত উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাবে ভৌতিক ভূগোল অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ।

৯. জলবায়ু আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তন বুজিবলৈ সহায় কৰে

ভৌতিক ভূগোলে—

- বায়ুমণ্ডল
- তাপমাত্ৰা
- বায়ুচাপ
- বতাহ
- বৰষুণ
- জলবায়ু

আদি বিষয় অধ্যয়ন কৰে।

সেয়েহে, বৰ্তমান সময়ৰ জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ কাৰণ আৰু প্ৰভাৱ বুজিবলৈ ভৌতিক ভূগোলৰ বিশেষ গুৰুত্ব আছে।

১০. ভূগোলৰ অন্যান্য শাখাৰ ভিত্তি প্ৰদান কৰে

ভৌতিক ভূগোলক ভূগোলৰ বহুতো শাখাৰ প্ৰাকৃতিক ভিত্তি বুলি কোৱা হয়।

ই বিশেষকৈ—

- মানৱ ভূগোল
- অৰ্থনৈতিক ভূগোল
- কৃষি ভূগোল
- বসতি ভূগোল
- পৰিৱেশ ভূগোল

আদি বিষয় অধ্যয়নৰ বাবে প্ৰয়োজনীয়।

কাৰণ, মানুহৰ সকলো কাৰ্যকলাপ প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশৰ মাজতেই সংঘটিত হয়।

উপসংহাৰ

ভৌতিক ভূগোলৰ অধ্যয়নে পৃথিৱীৰ প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশ, ভৌতিক প্ৰক্ৰিয়া, প্ৰাকৃতিক সম্পদ আৰু পৰিৱেশগত সমস্যাসমূহৰ বিষয়ে বিজ্ঞানসন্মত জ্ঞান প্ৰদান কৰে।

ইয়াৰ উপৰিও, ই মানুহ আৰু প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশৰ মাজত এক সুসম সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলাত সহায় কৰে।

চমু উপসংহাৰ:

সেয়েহে, পৃথিৱীৰ প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশক বুজি সম্পদৰ সঠিক ব্যৱহাৰ, দুৰ্যোগৰ ক্ষতি হ্ৰাস আৰু টেকসই উন্নয়ন নিশ্চিত কৰাৰ বাবে ভৌতিক ভূগোলৰ অধ্যয়ন অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ।